

საქართველოს გარემოს დაცვის
სამინისტრო

გარემოს ეროვნული სააგენტო

საინფორმაციო ბიულეტენი № 9

მოკლე მიმოხილვა
საქართველოს გარემოს დაბინძურების
შესახებ

2011 წელი
სექტემბერი

სარჩევნო

შესავალი	3
I. ატმოსფერული ჰაერი	4
II. ზედაპირული წყალი	19
III. ატმოსფერული ნალექები	20
IV. რადიოაქტიური მდგომარეობა	20

შეჯამება

გარემოს დაბინძურების წინამდებარე მიმოხილვა მომზადებულია გარემოს ეროვნული სააგენტოს მიერ სექტემბრის თვეში ჩატარებული გარემოს დაბინძურების მონიტორინგის შედეგების მიხედვით.

ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების მონიტორინგი წარმოებდა ხუთ ქალაქში: თბილისში (2 ჯიხური), რუსთავში, ქუთაისში, ზესტაფონსა და ბათუმში. სულ ჩატარდა 1487 ანალიზი. ექსტრემალურად მაღალი და მაღალი დაბინძურება არ აღნიშნულა.

ზედაპირული წყლის 39 სინჯი აღებულია საქართველოს 21 მდინარესა და 3 ტბაზე. აღნიშნული წყლის სინჯების ანალიზის შედეგების მიხედვით მაღალი და ექსტრემალურად მაღალი დაბინძურება არ დაფიქსირებულა.

მიმდინარეობდა რადიოაქტიური დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი 12 პუნქტში მიწისპირა ატმოსფერულ ჰაერში γ -გამოსხივების ექსპოზიციური დოზის სიმძლავრის სიდიდის დასადგენად.

საქართველოს 9 ქალაქში აღებული იქნა ატმოსფერული ნალექების სინჯები და ჩატარდა მათი ანალიზი.

I. ატმოსფერული ჰაერი

ქ. თბილისი

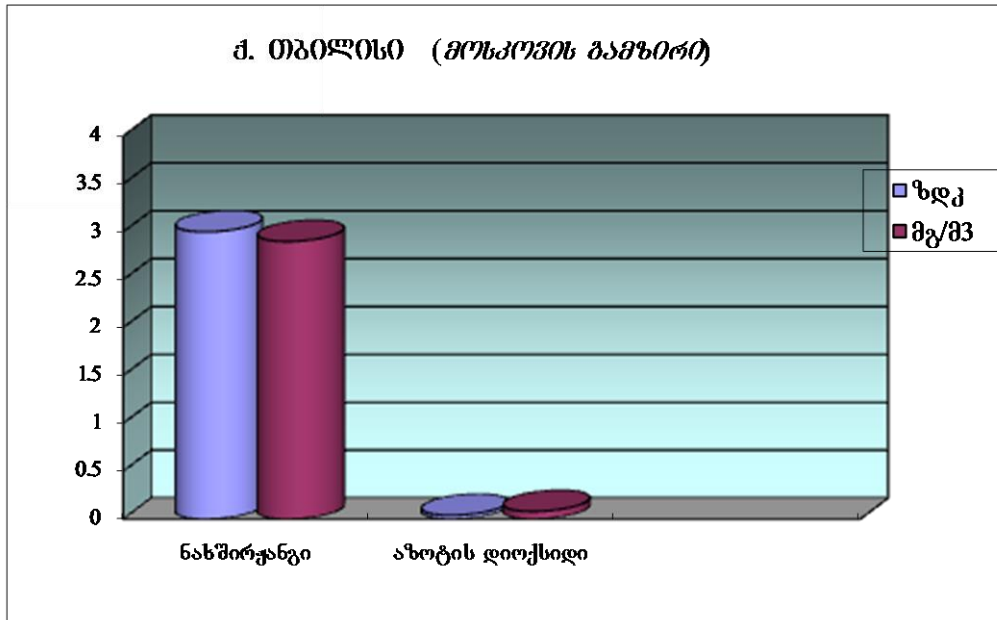
სექტემბრის თვეში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი წარმოებდა ორ სადამკვირვებლო ჯიხურზე, რომლებიც მდებარეობენ: მოსკოვის გამზირზე და კვინიტაძის ქუჩაზე.

მოსკოვის გამზირზე განისაზღვრა ატმოსფერული ჰაერის შემდეგი დამაბინძურებელი ინგრედიენტების კონცენტრაციები:

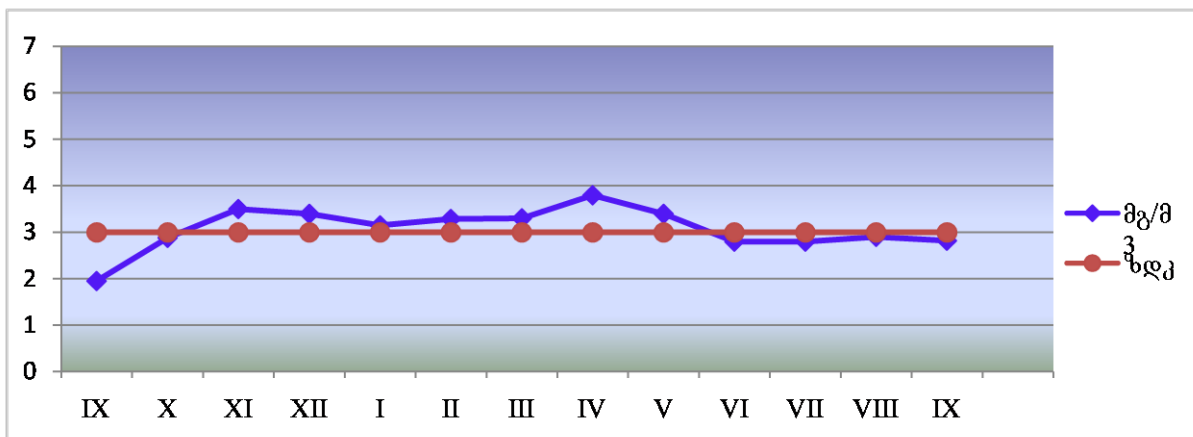
- *ნახშირჟანგი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 2.9 მგ/მ³-ს რაც არ აღემატებოდა ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- *აზოტის დიოქსიდი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 0.08 მგ/მ³-ს, რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა 2 - ჯერ.

კვინიტაძის ქუჩაზე განისაზღვრა ატმოსფერული ჰაერის შემდეგი დამაბინძურებელი ინგრედიენტების კონცენტრაციები:

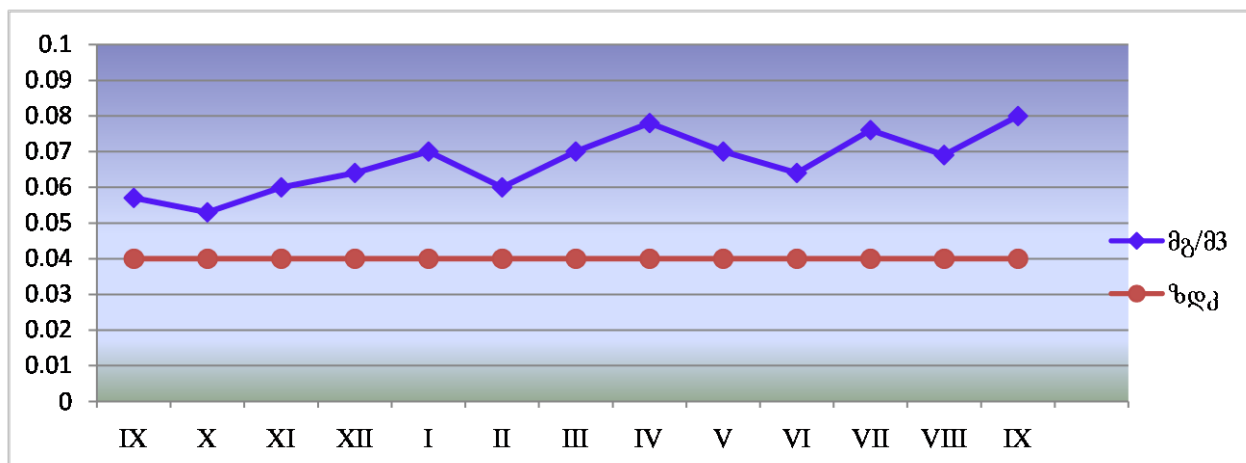
- *მტვერი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 0.56 მგ/მ³-ს რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა 3.7- ჯერ.
- *ნახშირჟანგი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 2.3 მგ/მ³-ს, რაც არ აღემატებოდა ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- *გოგირდის დიოქსიდი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 0.085 მგ/მ³-ს. რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა 1.7-ჯერ.
- *აზოტის დიოქსიდი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 0.076 მგ/მ³-ს. რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა 1.9-ჯერ.
- *ოზონი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 0.044 მგ/მ³-ს. რაც 1.5-ჯერ აღემატებოდა ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- *ტყვია* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 0.00022 მგ/მ³-ს. რაც არ აღემატებოდა ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.

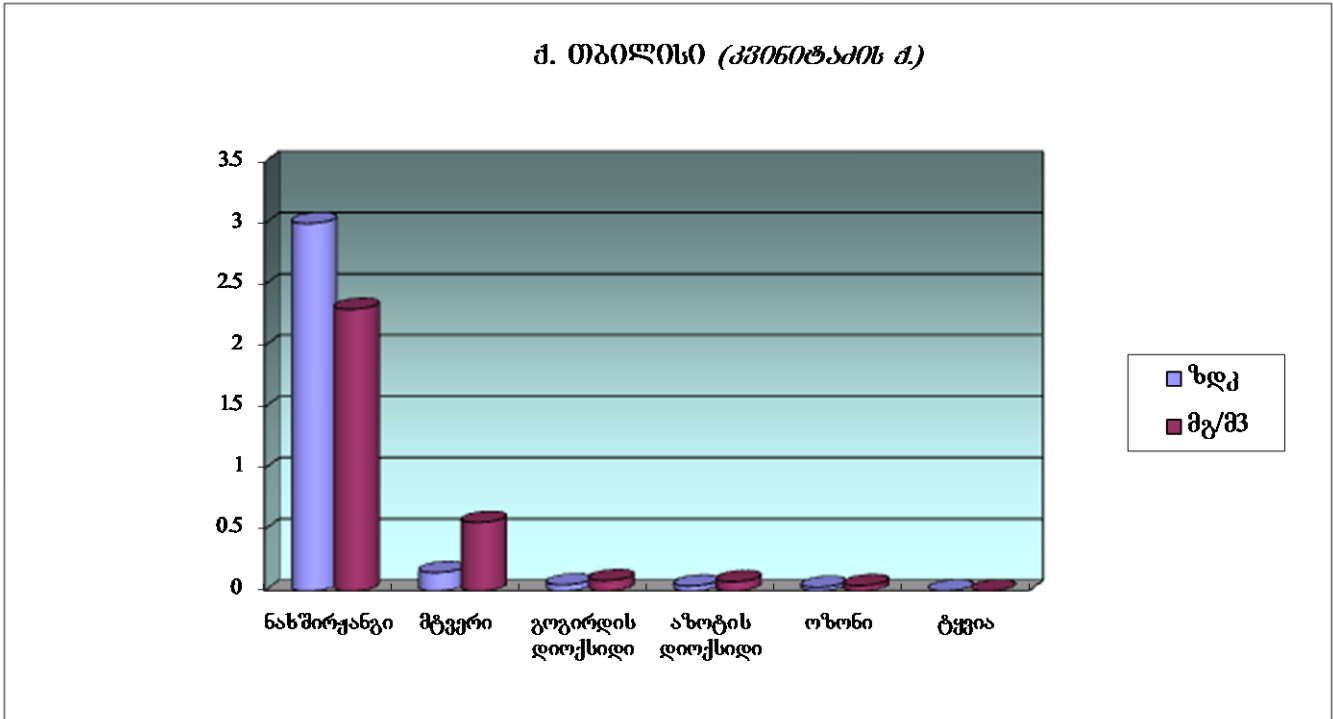
სექტემბრის თვის საშუალო კონცენტრაციები

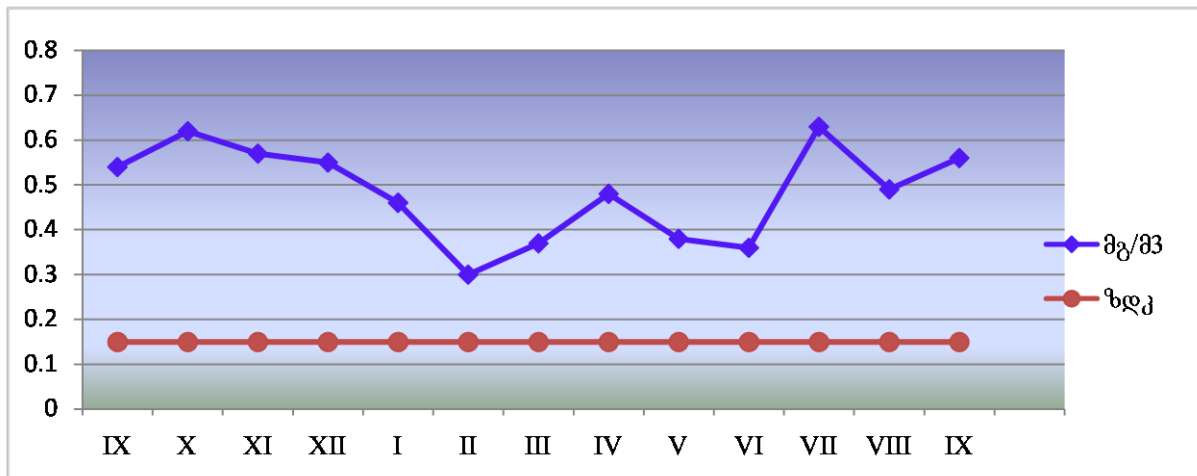
ნახშირქანბნის საშუალო თვიური კონცენტრაციები, მოსკოვის ბაზა-ზე. (2010-2011 წწ)

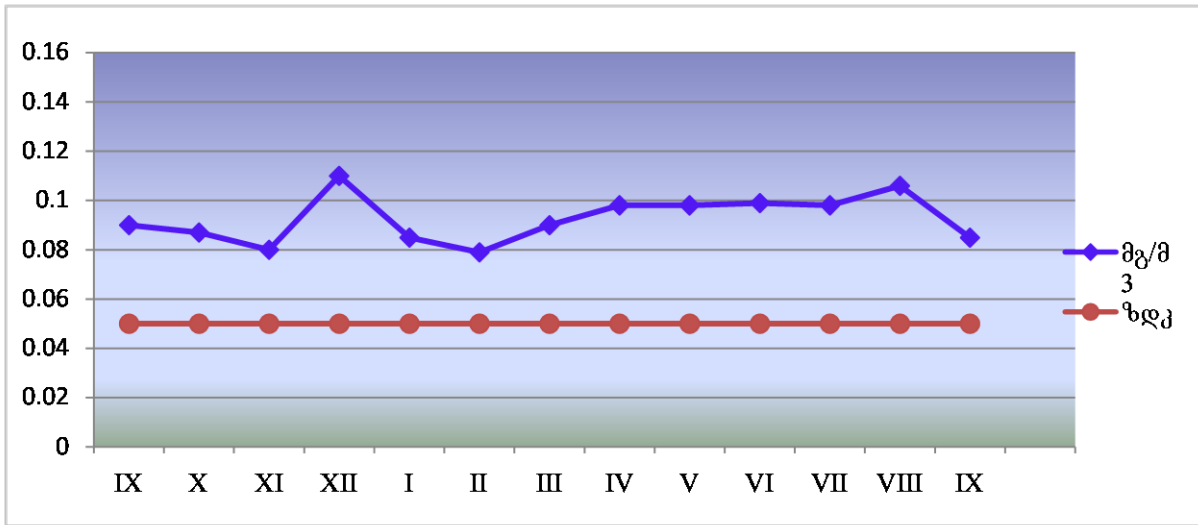
აზოტის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები, მოსკოვის ბაზა-ზე (2010-2011 წწ)

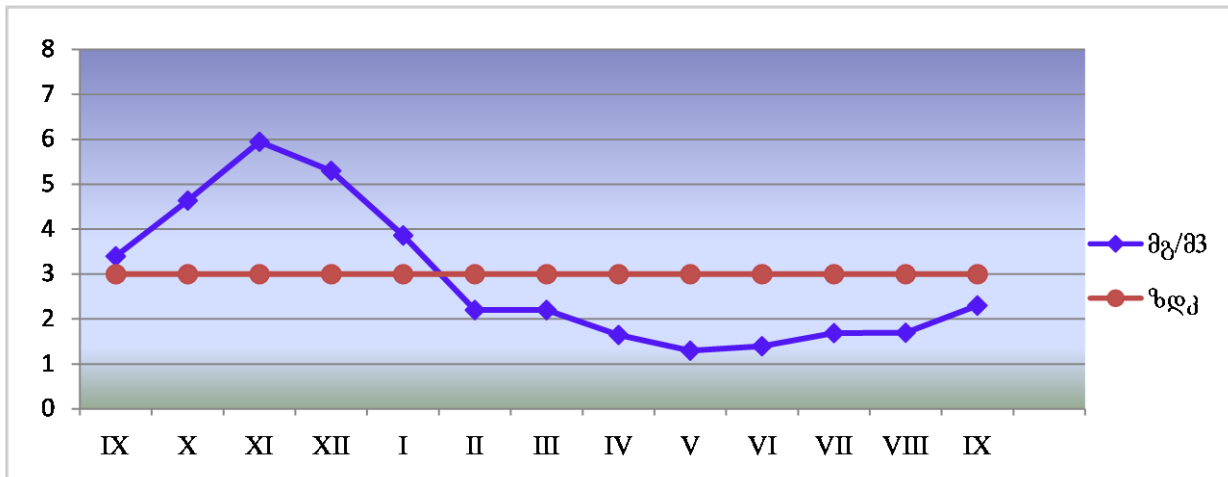
სექტემბრის თვის საშუალო კონცენტრაციები

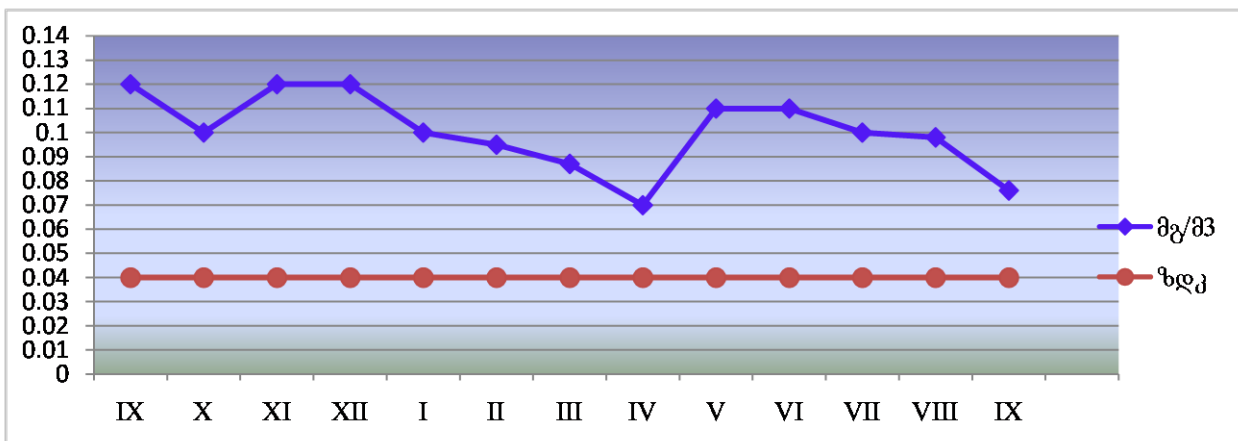
მტკვრის საშუალო თვიური კონცენტრაციები, კვინიტაქის ქ. (2010-2011 წწ)

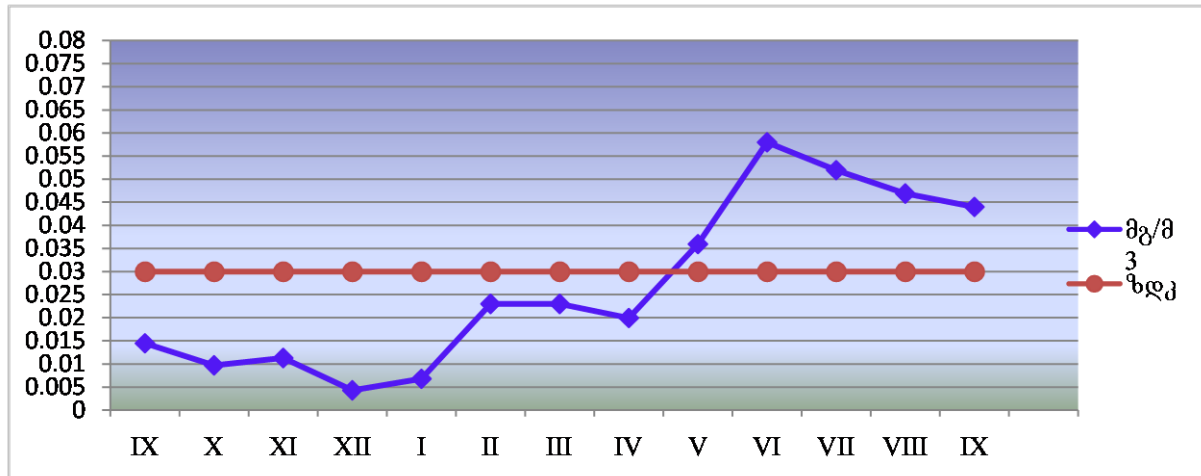
ბოგბირღის ღორღიღის სარუარო თვიური კონცენტრაციები, კვინიღაპის ღ. (2010-2011 წწ)

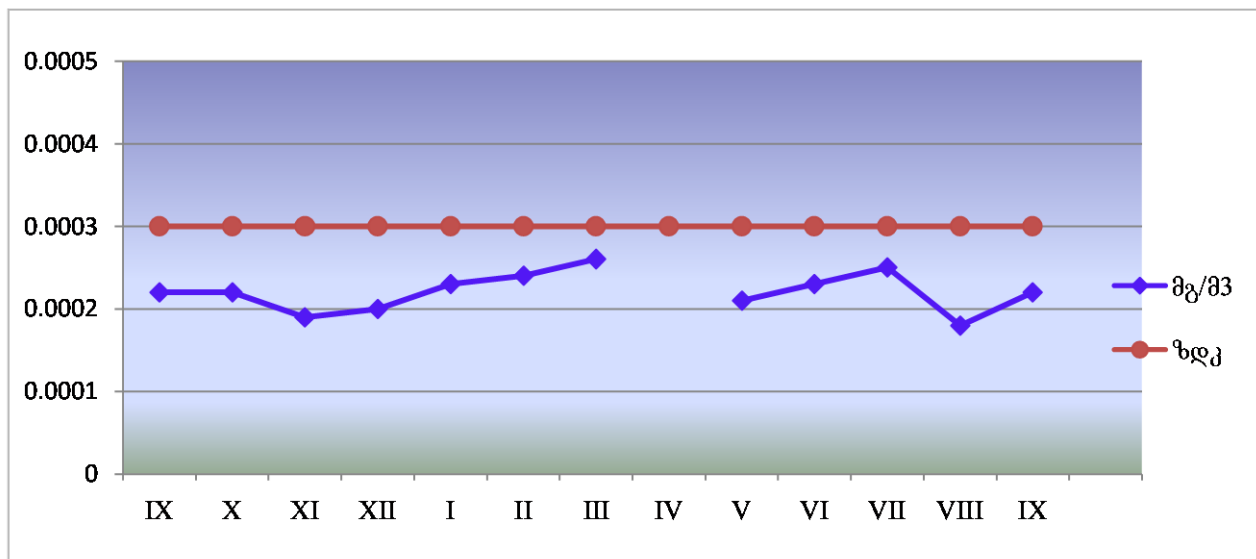
ნახიღირღანღის სარუარო თვიური კონცენტრაციები, კვინიღაპის ღ. (2010-2011 წწ)

ახოღის ღორღიღის სარუარო თვიური კონცენტრაციები, კვინიღაპის ღ. (2010-2011 წწ)

ოზონის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

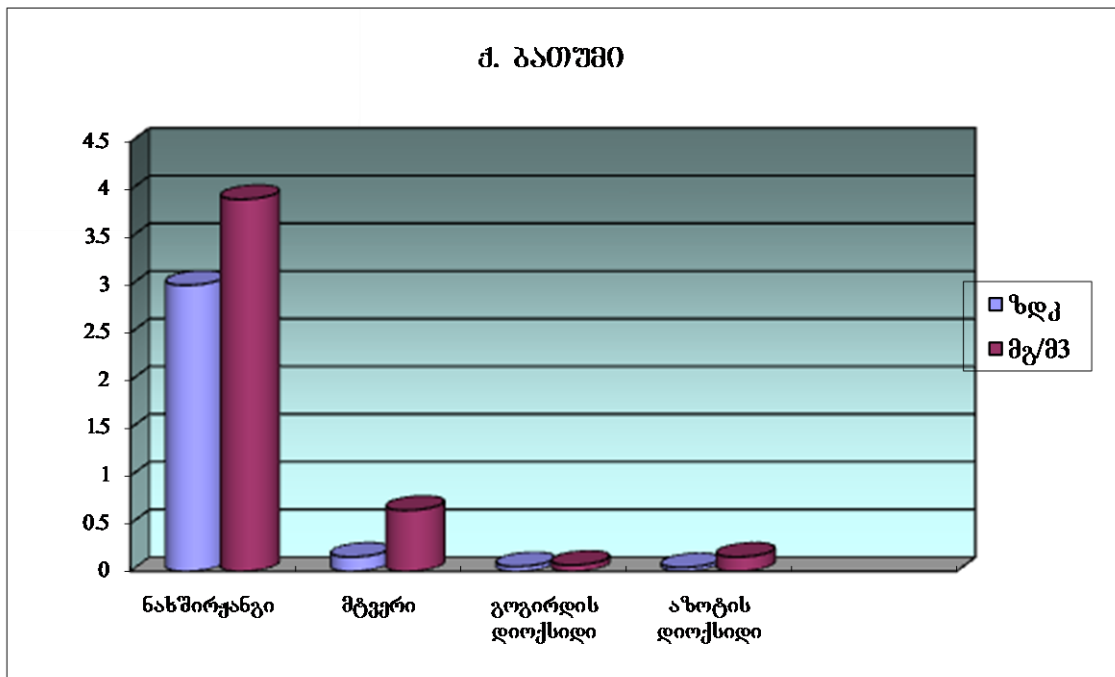
ტყვიის საშუალო თვიური კონცენტრაციები, კვინიტაძის ძ. (2010-2011 წწ)

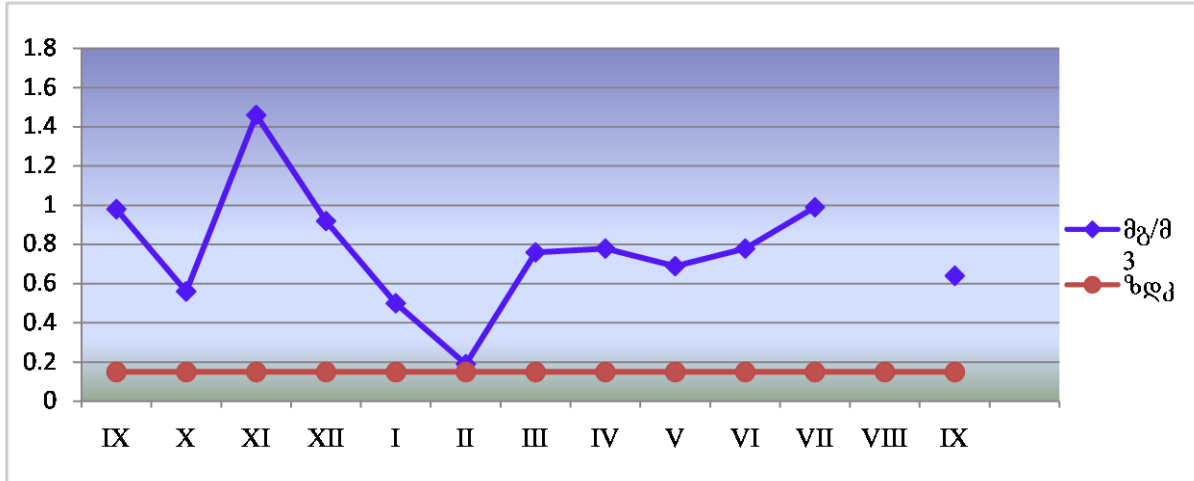
ქ. ბათუმი

სექტემბრის თვეში ქ. ბათუმში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი წარმოებდა ერთ სადამკვირვებლო ჯიხურზე.

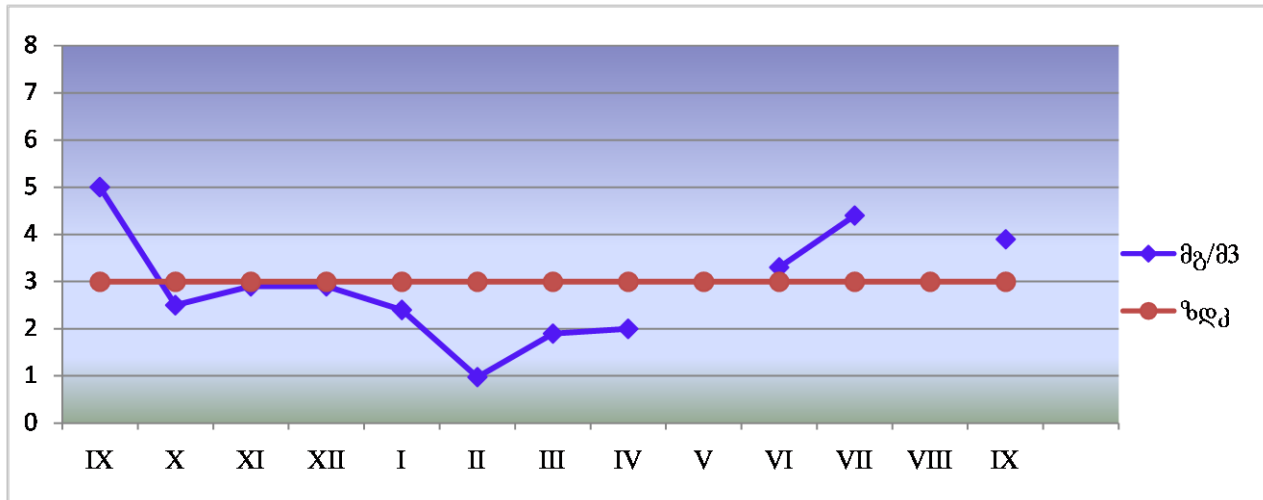
- *მტვერი* – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.64 მგ/მ³, რაც 4.3-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას;
- *გოგირდის დიოქსიდი* – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა – 0.065 მგ/მ³, რაც 1.3-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- *ნახშირჟანგი* – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა – 3.9 მგ/მ³, რაც 1.3-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- *აზოტის დიოქსიდი* – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0,15 მგ/მ³, რაც აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას – 3.8-ჯერ.

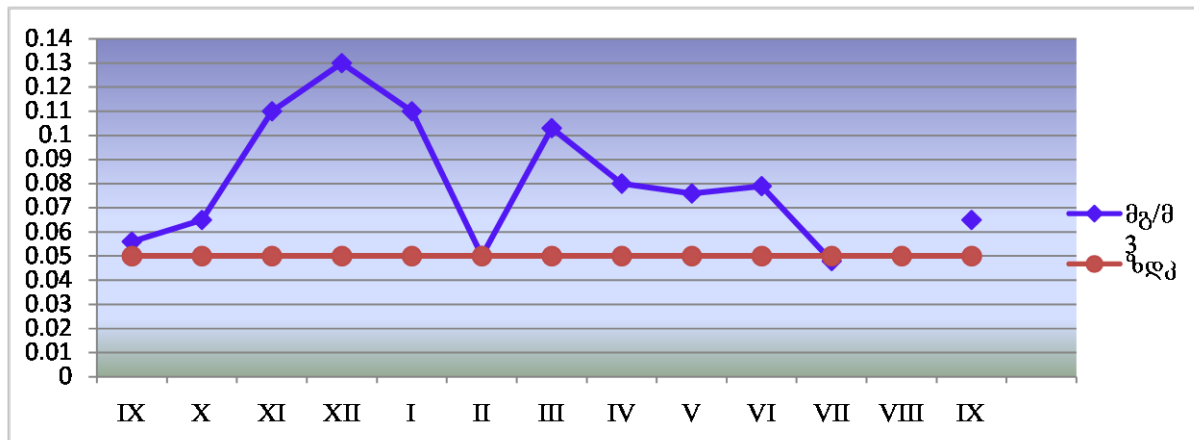
სექტემბრის თვის საშუალო კონცენტრაციები

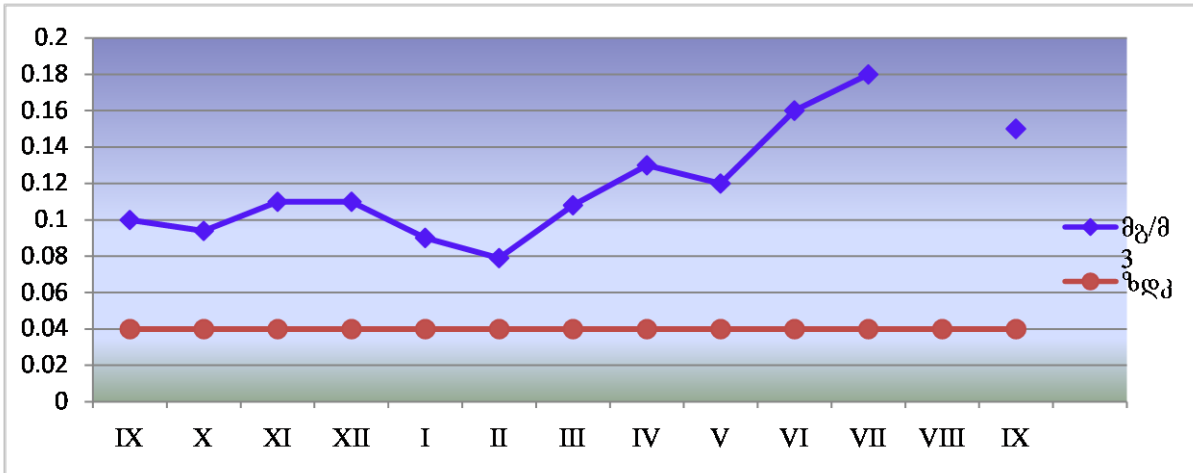
მტვრის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

ნახშირქანბის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

გობირღის ღიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

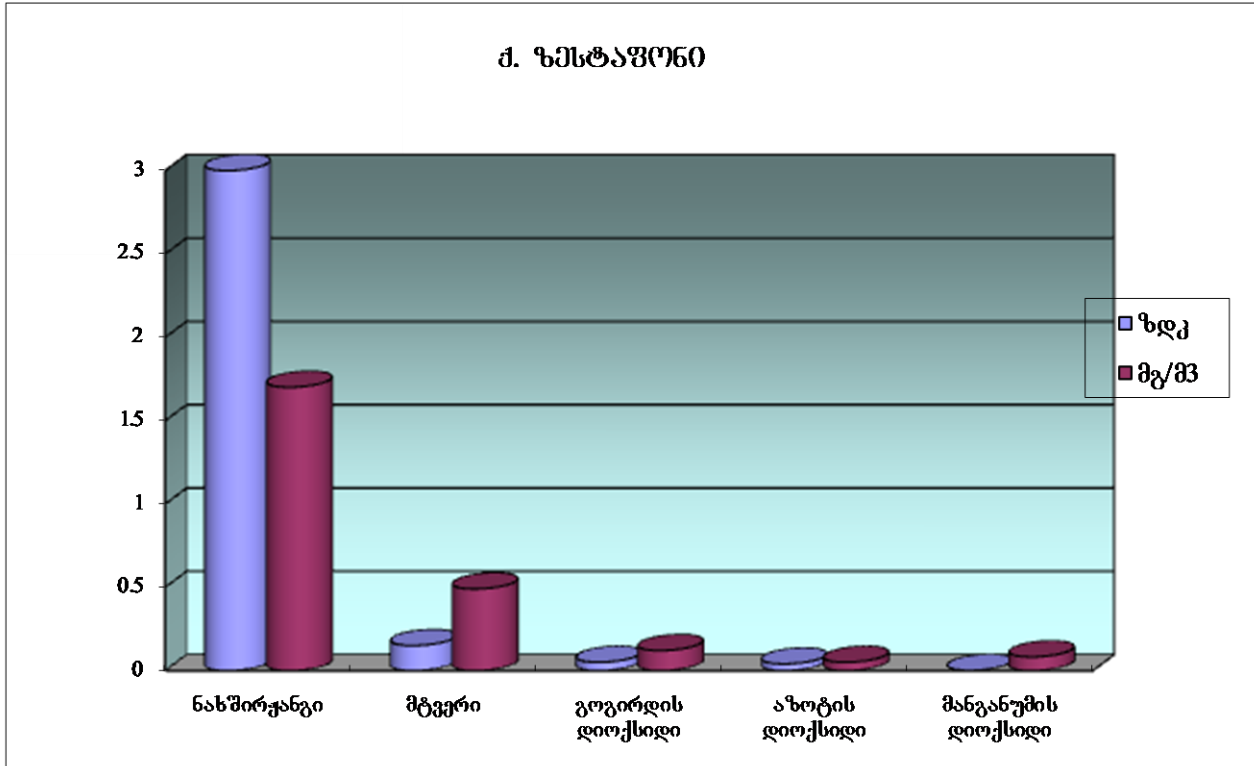
აზოტის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

ქ. ზესტაფონი

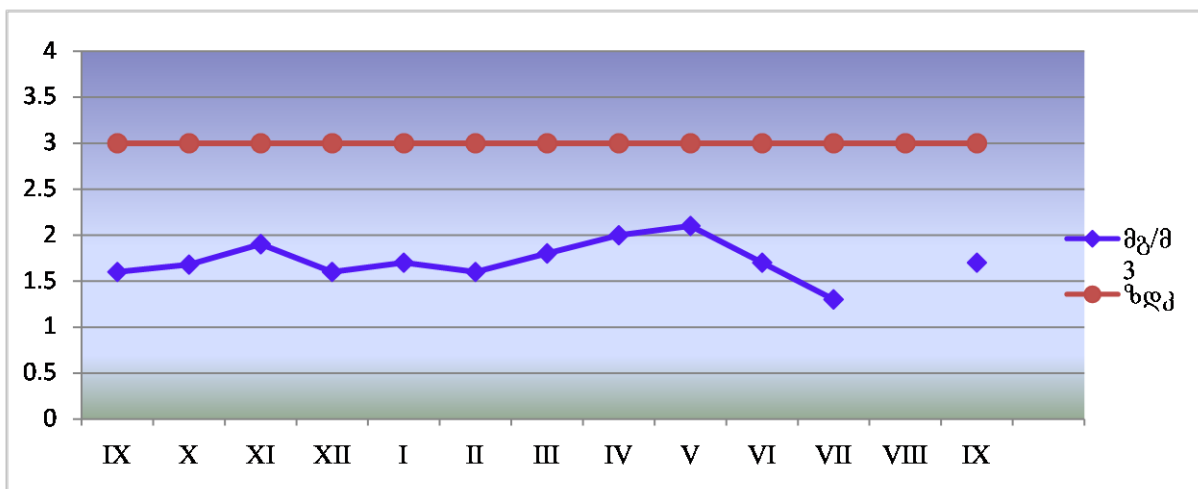
სექტემბრის თვეში ქ. ზესტაფონში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი წარმოებდა ერთ სადამკვირვებლო ჯიხურზე.

- *მტვერი* – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.49 მგ/მ³, რაც 3.3-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას;
- *გოგირდის დიოქსიდი* – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.12 მგ/მ³, რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატება 2.4-ჯერ.
- *ნახშირჟანგი* – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა – 1.7 მგ/მ³-ს. რაც არ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- *აზოტის დიოქსიდი* – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0,05 მგ/მ³, რაც 1.3-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.

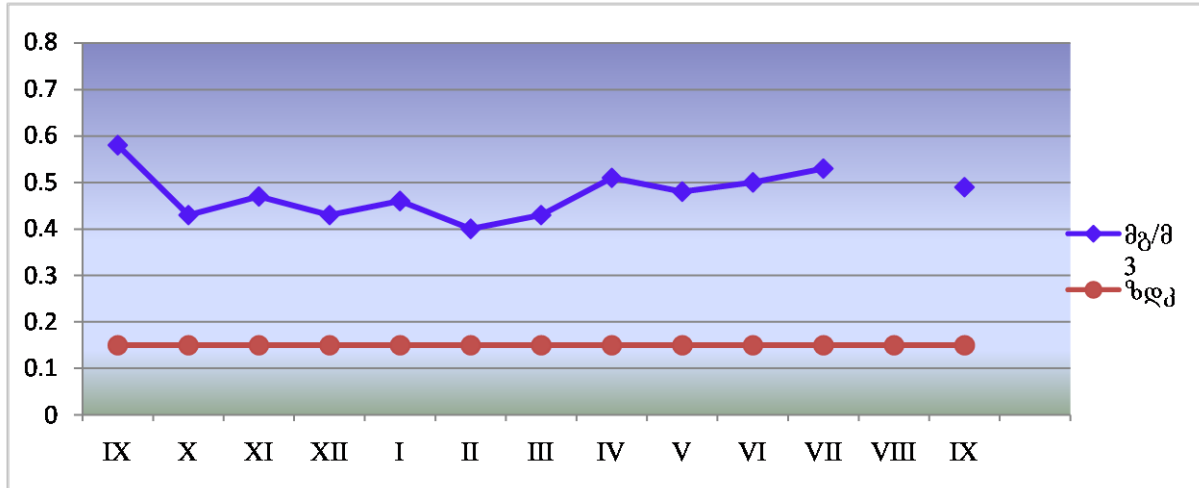
- მანგანუმის დიოქსიდი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.0082 მგ/მ³, რაც 8.2-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.

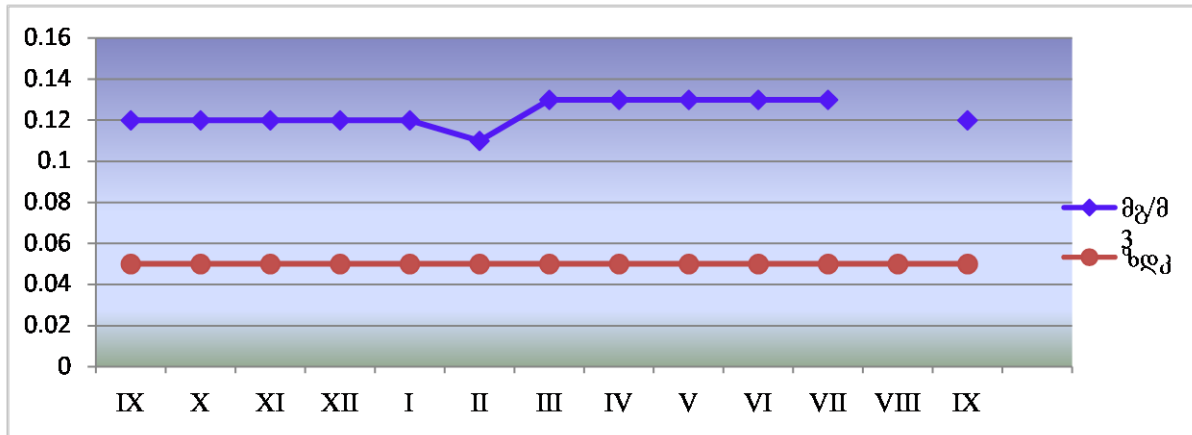
სექტემბრის თვის საშუალო კონცენტრაციები

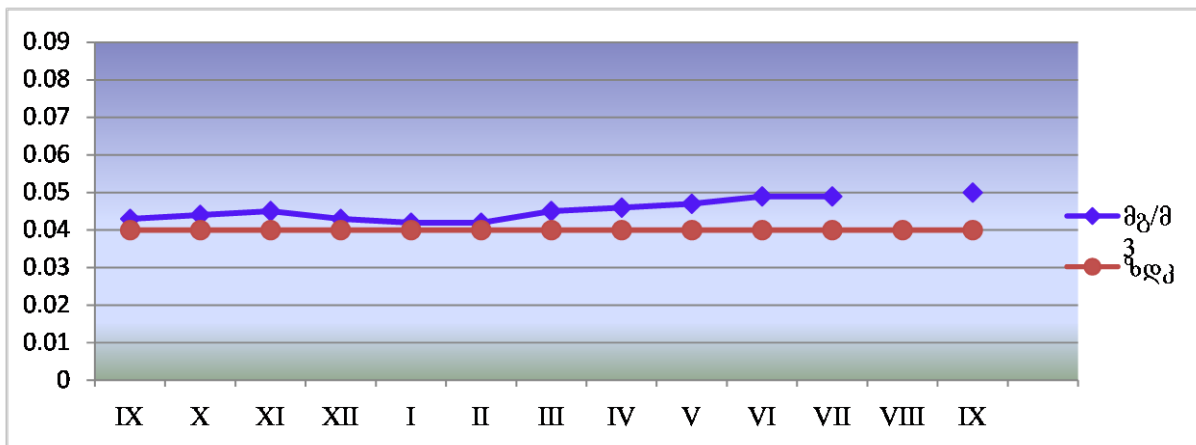
ნახშირჟანგის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

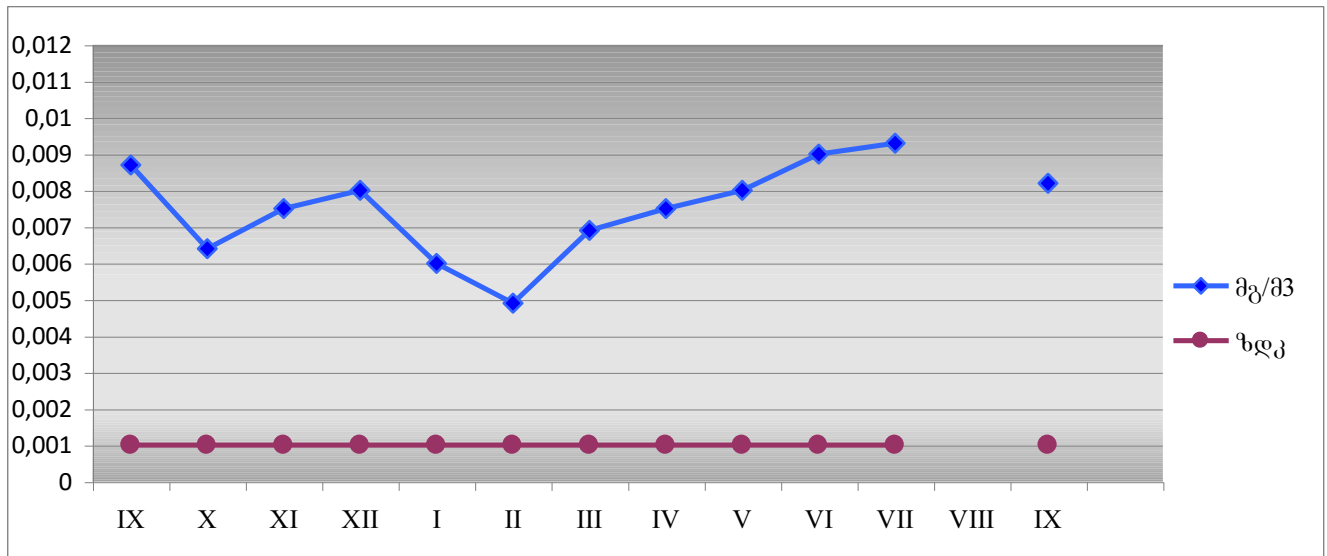
მტვრის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

ბოჭორღის ღიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

აზოტის ღიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

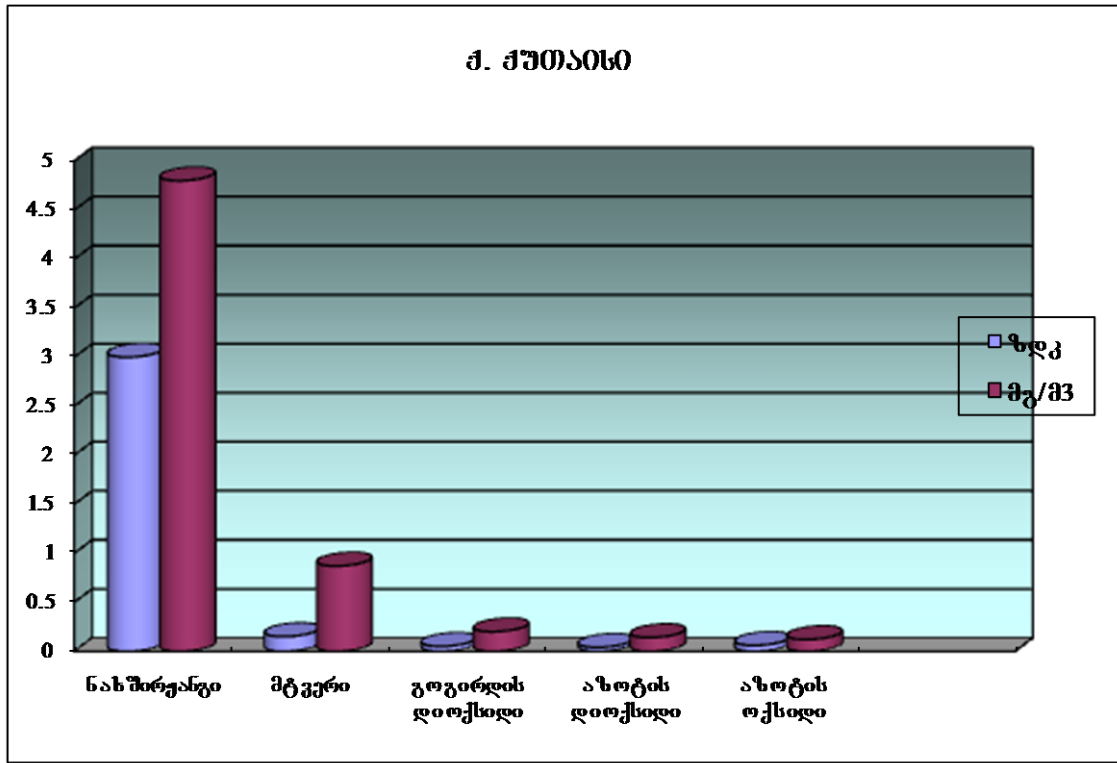
მანგანუმის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

ქ. ქუთაისი

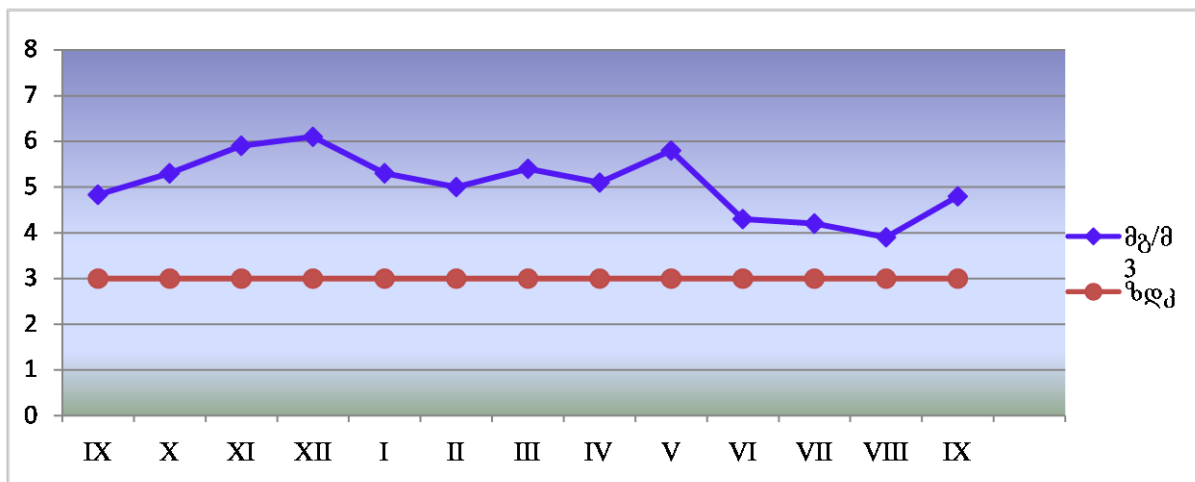
სექტემბრის თვეში ქ. ქუთაისში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი წარმოებდა ერთ სადამკვირვებლო ჯიხურზე.

- მტვერი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.78 მგ/მ³, რაც 5.2-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას;
- გოგირდის დიოქსიდი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0.2 მგ/მ³, რაც 4-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- ნახშირჟანგი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 4.8 მგ/მ³, რაც 1.6-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.

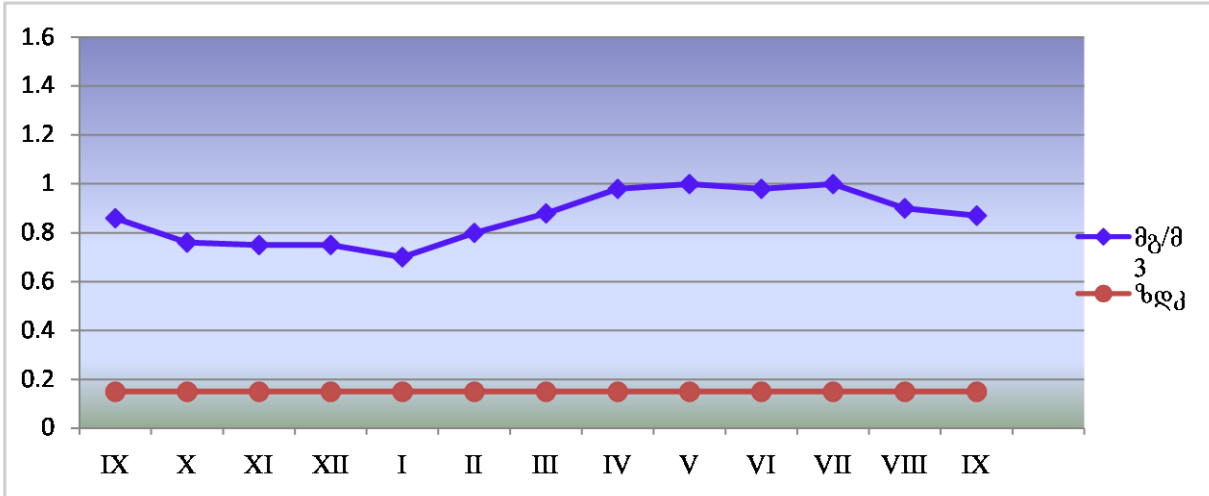
- აზოტის დიოქსიდი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0,14 მგ/მ³, რაც 3.5-ჯერ აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას.
- აზოტის ოქსიდი – საშუალო თვიური კონცენტრაცია შეადგენდა 0.12 მგ/მ³-ს. რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა 2-ჯერ.

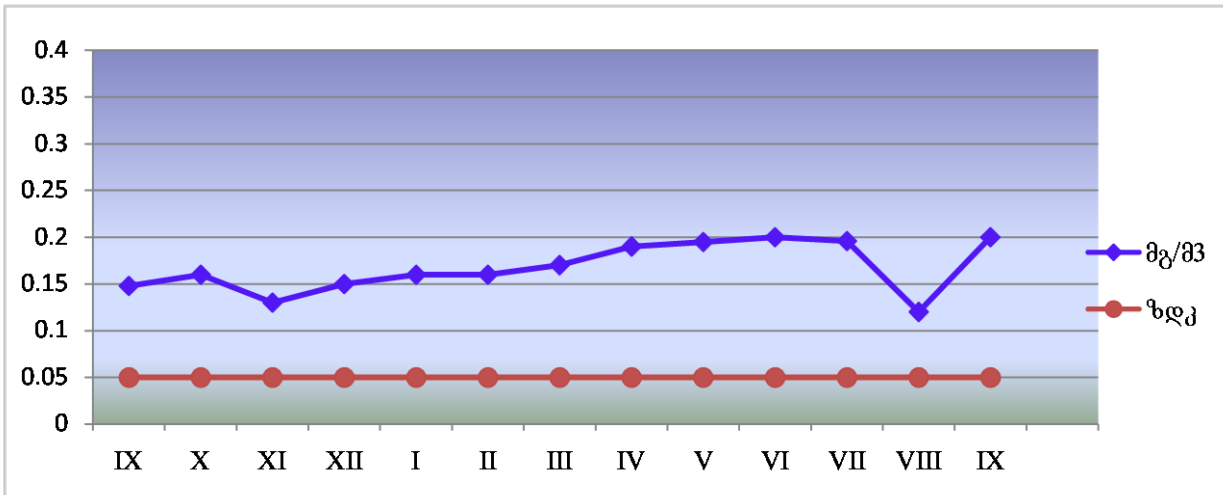
სექტემბრის თვის საშუალო კონცენტრაციები

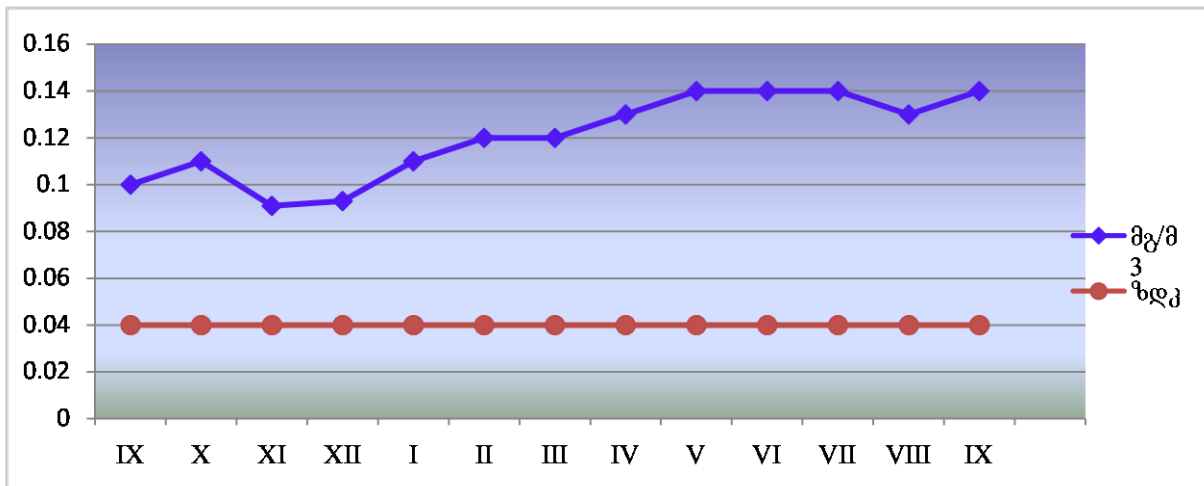
ნახშირჟანგის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

მტვრის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

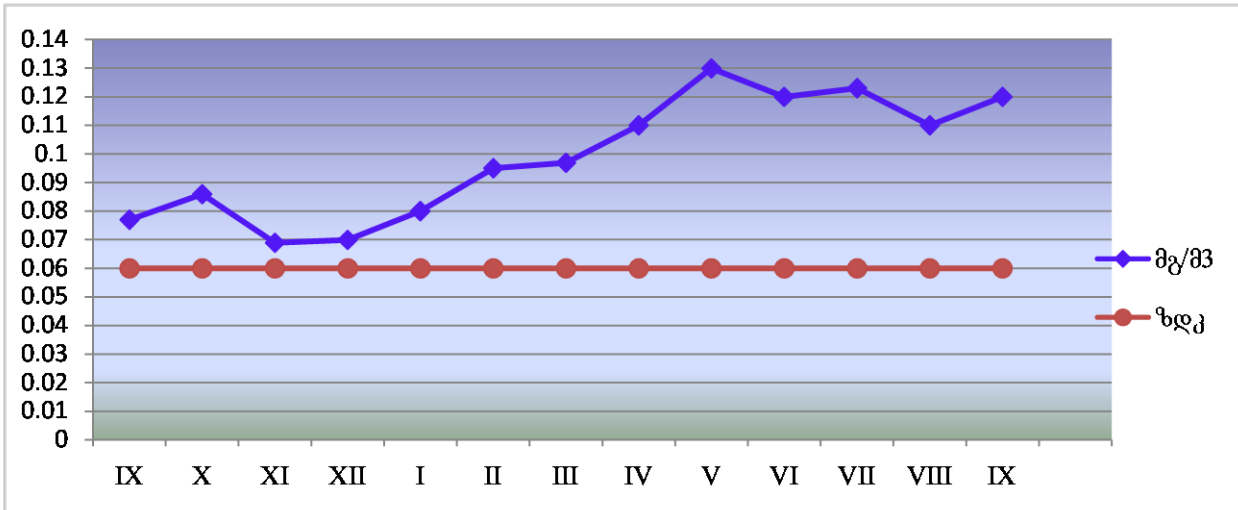

ბოიბრდის ღირსიღის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

აბოტის ღირსიღის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

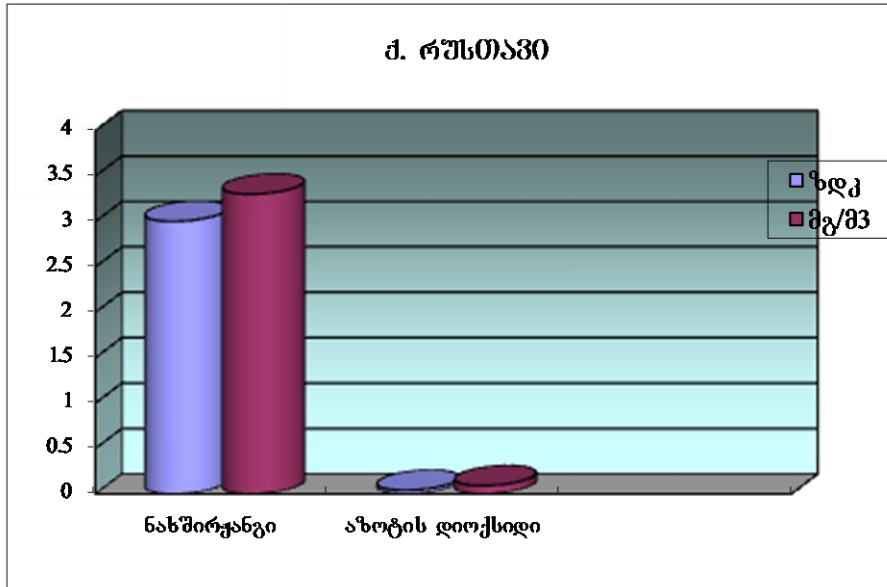

აზოტის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

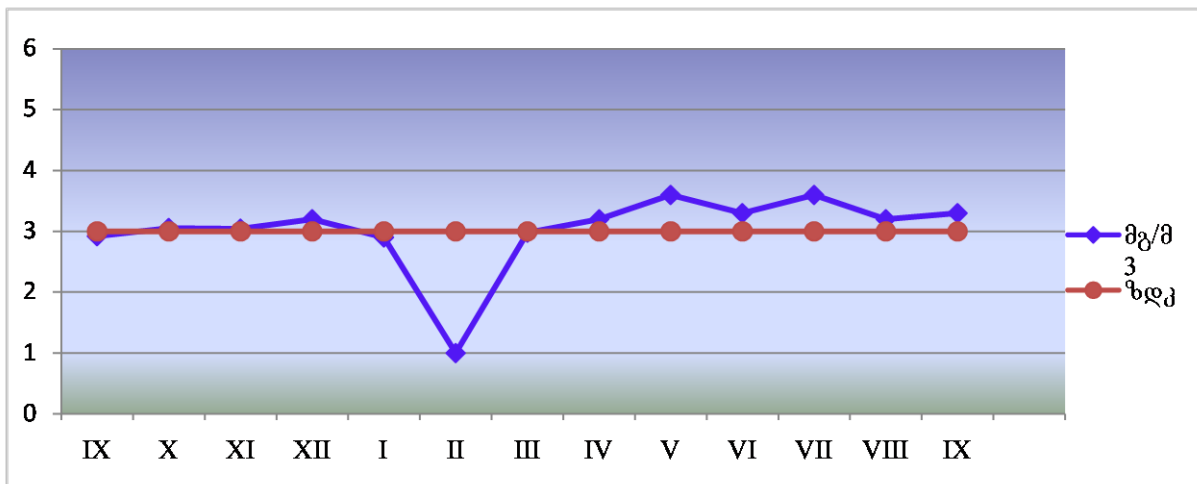
ქ. რუსთავი

სექტემბრის თვეში ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების რეგულარული მონიტორინგი წარმოებდა ერთ სადამკვირვებლო ჯიხურზე.

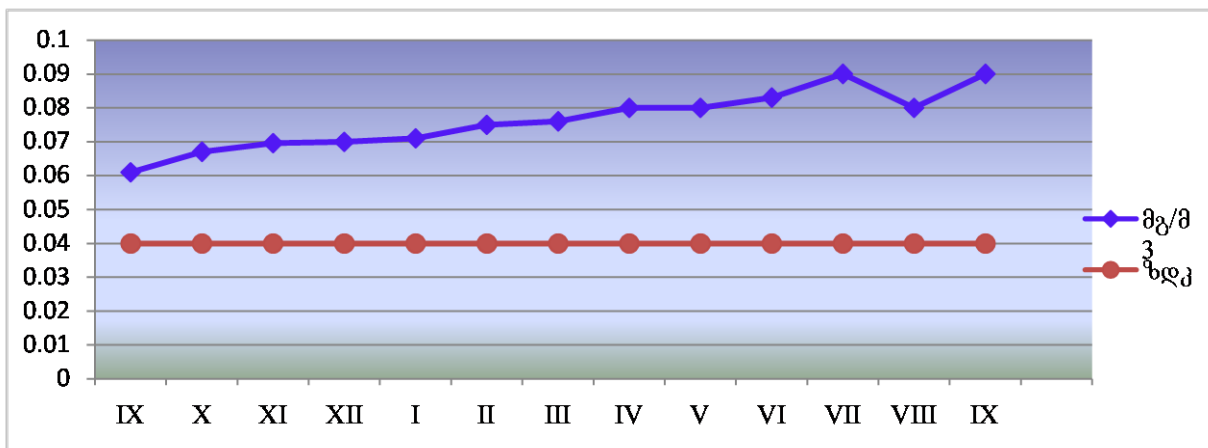
- ნახშირჟანგი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 3.3 მგ/მ³, რაც აღემატება ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას 1.1-ჯერ;
- აზოტის დიოქსიდი – საშუალო თვიურმა კონცენტრაციამ შეადგინა 0,09 მგ/მ³, რაც ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატება 2.3-ჯერ.

სექტემბრის თვის საშუალო კონცენტრაციები

ნახშირჟანგის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

აზოტის დიოქსიდის საშუალო თვიური კონცენტრაციები (2010-2011 წწ)

II. ზედაპირული წყალი

სექტემბრის თვეში მდ. მტკვარზე შენაკადებთან ერთად აღებული იქნა წყლის სინჯები 7 წერტილში: მათში განისაზღვრა 33 ინგრედიენტი.

ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციებზე მაღალი იყო ქანგბადის ბიოლოგიური მოხმარება მდ. მტკვარში (ვახუშტის ხიდთან) და შეადგენდა 1.6 ზდკ-ს, მდ. ფარავანში (სოფ. ხერთვისთან) – 1.2 ზდკ-ს და მდ. სურამულაში (ქ. ხაშურთან) – 1.3 ზდკ-ს. ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა ამონიუმის იონი მდ. მტკვარში (ვახუშტის ხიდთან) – 1.1 ზდკ, ზღვრულად დასაშვებ მნიშვნელობას აღემატებოდა ფოსფატები მდ. ლიახვში (ქ. გორთან) – 2 ზდკ.

აგვისტოს თვეში წყლის სინჯები აღებული იქნა აგრეთვე შემდეგ მდინარეებზე: რიონი (ქუთაისთან, ფოთთან, ონთან და ჭალადიდთან, სულ 6 წერტილში), ყვირილა (ზესტაფონსა და ჭიათურაში 2 წერტილში), ჯოჯორა (სოფ.ირი), ოლასკურა (ქუთაისთან 2 წერტილში), ცხენისწყალი, სუფსა, კინტრიში, ყოროლისწყალი, ქუბასწყალი, ბარცხანა, ჭოროხი და აჭარისწყალი.

ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციებზე მაღალი იყო ქანგბადის ბიოლოგიური მოხმარება მდ. არაგვში (სოფ. ჩინთთან) – 1.6 ზდკ, მდ. მაშავერაში (ზედა და ქვედა) – 1.3 ზდკ და 1.3 ზდკ, ზღვრულად დასაშვებ მნიშვნელობას აღემატებოდა ფოსფატები მდ. მაშავერაში (ზედა) – 2.5 ზდკ.

აჭარის რეგიონში ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციებზე მაღალი იყო ქანგბადის ბიოლოგიური მოხმარება მდ. ყოროლისწყალში, სადაც ის შესაბამისად შეადგენდა – 2.8 ზდკ-ს, მდ. ქუბასწყალში – 1.6 ზდკ-ს და მდ. ბარცხანაში – 2 ზდკ-ს, ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციას აღემატებოდა ამონიუმის აზოტი მდ. ბარცხანაში და შეადგენდა – 1.2 ზდკ-ს.

ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციებზე მაღალი იყო ამონიუმის იონი მდ. რიონში – ქ. ქუთაისთან (ზედა და ქვედა), სოფ. ჭალადიდში, ფოთი (ჩრდ. და სამხრ. ტოტი) და ქ. ონთან – 5.7 ზდკ და 7.1 ზდკ, 6.2 ზდკ, 6.3 ზდკ და 6.1 ზდკ და 3.4 ზდკ, მდ. ყვირილაში – ჭიათურაში (ზედა და ქვედა) და ზესტაფონთან – 2.1 ზდკ და 3.6 ზდკ და 2.1 ზდკ, მდ. ოლასკურაში – ქუთაისი (ზედა და ქვედა) – 4.1 ზდკ და 6.2 ზდკ, მდ. ჯოჯორაში (ს. ირთან) – 4.2 ზდკ და მდ. ცხენისწყალში – 4.9 ზდკ.

ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციებზე მაღალი იყო რკინის შემცველობა შემდეგ მდინარეებში: რიონი ქ. ქუთაისთან (ქვედა) – 1.3 ზდკ, მდ. ყვირილა – ჭიათურაში (ქვედა) და

ზესტაფონთან – 1.3 ზდკ და 1.5 ზდკ, ოლასკურა – ქუთაისი (ქვედა) – 1.2 ზდკ და ჯოჯორა (ხ. ირთან) – 1.3 ზდკ.

სექტემბრის თვეში მიკრობიოლოგიური ანალიზები ჩატარდა მდ. მტკვრის ხუთ წერტილში: ქ. გორში, ქ. თბილისში (ზაპესი, ვახუშტი, გაჩიანი) და ქ. რუსთავში. გაიზომა სამი ელემენტი: ტოტალური კოლიფორმები, E.coli ლაქტოზა და ფეკალური სტრეპტოკოკები. E.coli - ლაქტოზა დადებითი ნაწლავის ჩხირი დასაშვებ ნორმას აღემატებოდა მდ. მტკვარში ქ. გორთან შეადგენდა – 1.4 ზდკ-ს, ზაპესთან – 2.2 ზდკ-ს, ვახუშტის ხიდთან – 26 ზდკ-ს, გაჩიანთან – 8 ზდკ-ს და ქ. რუსთავთან – 2.7 ზდკ-ს, მდ. ლეხურაში ქ. კასპთან – 3.2 ზდკ-ს და მდ. სურამულაში ქ. სურამთან – 4 ზდკ-ს.

სექტემბრის თვეში მიკრობიოლოგიური ანალიზები აგრეთვე ჩატარდა 2 ტბასა (ლიხი, კუ) და 1 წყალსაცავზე (თბილისის ზღვა). გაიზომა ტოტალური კოლიფორმები, E.coli ლაქტოზა და ფეკალური სტრეპტოკოკები. არცერთი ინგრედიენტი არ აღემატებოდა დასაშვებ ნორმას.

III. ატმოსფერული ნალექები

სექტემბრის თვეში ჩატარდა დაკვირვება ატმოსფერულ ნალექებზე. სინჯები აღებული იქნა შემდეგ ქალაქებში: ახალციხე, ბოლნისი, გორი, თბილისი, თელავი, ბათუმი, ფოთი, ქუთაისი, ზესტაფონი.

V. რადიოაქტიური მდგომარეობა

2011 წლის სექტემბრის თვეში რადიოაქტიური დაბინძურების შესახებ ოპერატიული ინფორმაცია შემოდიოდა 12 სადგურიდან: თბილისი, ქუთაისი, ფოთი, საჩხერე, ზესტაფონი, ახალქალაქი, ახალციხე, გორი, თელავი, ფასანაური, ლაგოდეხი, დედოფლისწყარო.

მიწისპირა ატმოსფერულ ჰაერში γ -გამოსხივების ექსპოზიციური დოზის სიმძლავრე მერყეობდა 8.7 მკრ/სთ – 18.6 მკრ/სთ-ის ფარგლებში, რაც დედამიწის ბუნებრივ რადიაციულ ფონს არ აღემატება (იხ. ცხრილი 1).

ატმოსფერულ ჰაერში γ -გამოსხივების ექსპოზიციური
დოზის სიმძლავრე (მკრ/სთ)

ცხრილი 1

სადგური	საშუალო მნიშვნელობა
ფოთი	8.7
ქუთაისი	12.4
საჩხერე	11.5
ზესტაფონი	10.9
ფასანაური	11.5
დედოფლისწყარო	11.0
ახალციხე	18.6
გორი	14.0
თბილისი	13.3
თელავი	11.3
ლაგოდეხი	11.9
ახალქალაქი	13.0